

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/1383/2015
Identifikačné číslo spisu:	3115201407
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3115201407.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky D. Y., bývajúcej v Q., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Piaristická č. 46/276, IČO: 36 837 857, proti odporkyniam 1/ Ing. G. Y., bývajúcej v Q., 2/ Mgr. G.W., bývajúcej v Q., zastúpenej JUDr. Stanislavom Zajacom, advokátom so sídlom v Dubnici nad Váhom, Obrancov mieru č. 344/2, o určenie dedičského práva, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 14 C 40/2015, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 31. augusta 2015 sp. zn. 4 Co 317/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Odporkyniam 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Trenčín uznesením z 26. februára 2015 č.k. 14 C 40/2015-22 navrhovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Svoje rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich z výsledkov šetrení osobných (rodinných, sociálnych), majetkových a zárobkových (resp. príjmových) pomerov žiadateľky a dospel k názoru, že tieto neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Trenčíne uznesením z 31. augusta 2015 sp. zn. 4 Co 317/2015 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne a v celom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel v súlade s názorom súdu prvého stupňa k záveru, že osobné, majetkové a zárobkové pomery navrhovateľky neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku s prihliadnutím aj k výške súdneho poplatku, ktorý v danej veci predstavuje sumu 99,50 €.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla navrhovateľka dovolaním, ktorým žiadala napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedla, že súd pri rozhodovaní vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu a dospel k rozhodnutiu na základe nesprávnych skutkových zistení. Namietala, že súd pri rozhodovaní nevzal do úvahy všetky okolnosti uvedené v tlačive pre dokladovanie pomerov účastníka. Súd uviedol, že medzi jej aktíva treba pripočítať

aj vlastníctvo rodinného domu zapísaného na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území X. v podiele 1/4, v ktorom navrhovateľka býva. Je pravdou, že vlastní 1/4 predmetnej nehnuteľnosti, ale túto časť nie je možné reálne v súčasnosti speňažiť, pretože ide o podielové spoluvlastníctvo a reálne nie je možné nájsť kupujúceho na podiel k nehnuteľnosti, v ktorej niekto býva. Z tohto dôvodu nie je možné vlastníctvo podielu na nehnuteľnosti reálne počítat medzi aktíva. Z peňazí, ktoré má navrhovateľka na účte chce zosnulému manželovi zabezpečiť pomník na hrob, ktorá položka sa dotkne jej rozpočtu. Uhradenie pomníka a zároveň zaplatenie súdneho poplatku by zhoršilo jej finančnú situáciu.

Odporkyne 1/ a 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodit' z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Navrhovateľka netvrdila, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľka tvrdí, že pri rozhodovaní o jej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možností pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho - zákonu sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nebola navrhovateľke odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Tento záver vyplýva z toho, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení navrhovateľky majúcich za následok odňatie jej možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že jej nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv navrhovateľke v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Ak by aj odvolací súd prípadne vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) alebo ak by konanie pred ním bolo postihnuté inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), išlo by síce o nedostatok, avšak taký, ktorý má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia, nie odňatie možnosti konať pred súdom a dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Na túto nesprávnosť (ak by k nej aj došlo) by bolo možné prihliadať len v prípade prípustného dovolania (o takýto prípad ale v danej veci nešlo).

Pokiaľ navrhovateľka v dovolaní naznačuje, že súdy rozhodli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, k tomu je potrebné uviesť, že nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

Keďže procesná prípustnosť dovolania navrhovateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľke, nevyplýva z § 239 ani z § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd odmietol jej dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešným odporkyniam vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti

navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd odporkyniam nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.